

dilecti, & pluit super Sodoman, & Gomorrham, ita etiam tunc defensurum fore ad iram ostendendam judicis adventus, quem dicendi modum sequitur Suarez dñp. 57. lcc. in fine. Scotus noster 4. dñp. 47. qu. 2. inquit illius ignis originem, & possibiliteret tot modis exortari posse, quod modis Deus potest ipsum per eum, aut per cuiusdam secundam producere, probabilis tamen id est, quod neutrum potest extra suam gloriam esse in materia aliena, ut in corpore ignis, vel carbone, vel flamma, sic vapores existentes in aere per iusta positione perfundit ignis, & ipsa ignis nascitur nunc illorum vaporum, nunc illorum, sicutem pro tota aere supraposito regione habitabili hominum, potest dici illa confagratio. Denique D. Bonav. l.c. inquit in hujus resolutione disimilatorem Sanctorum auctoritatem oportere, quia et ipsi hoc non sicut determinante quid sit illi ignis, unde originandus tamen excelsus Doctor Augustinus dicit, quod fieri mundanorum ignis confagratio, sicut factum est aquarum inundatione diluvium, & ideo huius auctoritatem innitendo sit, quod sicut in diluvio non fuerint novae aerae creare sed exinde illa multiplicata sunt, & hoc operante adiutorio Superiorum corporum, per que facta est elevatio vaporum, sicutem ait, quod non solum ignis, qui est in lucis, sed in omnes ignes, & qui in terra, & qui super terram, & qui sub terra sunt, concurrent ad illam confagrationem, sicut videtur velle Augustinus, unde tandem concludit, quod non crearet novus ignis, sed virtus superiorum corporum concurret ad ignis multiplicationem, & actionem. Ita Seraphicus Doctor l.c.

QUESTIO SECUNDA.

De iudice, ac eius iudicataria potestate.

Polquam in precedenti questione de iudicio universali futuro tractatum est, ac signis illud praefulsi, tam remotis, quam proximis, in praefacte iudice in eo futuro, ac eius iudicataria potestate tractandum est; quoniam secundus Christi Domini adventus ad universalis iudicium, & finale; in hujusmodi iudicataria potestate totaliter institutus, atque primo de Christo iudice agens, deinde de iudicataria eius potestate, & uero.

ARTICULUS PRIMUS.

An Christus venturus sit iudex in finali iudicio,
et quando.

Primo certum est, ac dogma de fide Christum Dominum in die finalis iudicii supremum Iudicem esse futurum, ita Scotus d. 48. qu. 1. cum exercit Theologis ibidem, quod finis terra ultra Solis claritatem illustrare, ut Patres pax dicunt, & ideo cum aliis probabilitate existimat, non solum lignum Crucis, sed solum signum, sicutque imaginem in aere formatam esse apparuit, & hanc autem finem sententiam Div. Anselmi in Elucid. D. Antonini, D. Thomae, Abulensis, Januarii, & aliorum. Quomodo autem haec Crucis apparitione in aere sit futura, substat Suarez ibidem, tribus modis interdigito. Vetus apparent in aere, ibique immobili persistit in aliquo loco, ubi ab omnibus ad iudicium congregatis compici posuit. Vetus autem Angelo determinatur, tamquam vexillum, quod iudicetur praeceps. Ut prius in aere appareat, & posita ab aliquo Angelo affutatur, & ante iudicem deferatur, & aeternos modos possit esse, ac probabile, cum Scripturam revelatum non sit aliquid certum in hoc puncto, sicut in tam monachis videtur probabilem, ut magis conformem modo loquenda. Patrum, & quod lignum illud Crucis vexillum Christi appellatur, quando in secundo eius aeterno ad iudicandum veniet, ut memoria passionis eius per illud exicitur, maiorem partem consolationis, & gaudium, & impis terrorum, atque confusione afferat.

33 Tertio queritur, qua gloria, & maiestate defensurum sit Christus ad iudicium. Et Patres similiter communiter contenti, quod post signum Crucis immediate, tamquam fulgur apparere Christus immediate cum splendore magno, & maiestate, & gloria, & cum magno Angelorum comitatu de Cielo defender, praecincentibus Angelorum tubis, ubi etiam obseruantur in eis signa Suarez dñp. cit. lcc. 3. ab initio, hic item non est de gloria intermixta ipsius Christi defensione, sed de veritate eius predicationis facta, & infra radicum fidei, & libri apertis, & inferius. Et ecce cum nubibus Caliginosissimis videntur, & quod ad antiquum diuum peruenient, & dicit ei postea, benevoli, & regnum, quem locum exponebant Ruberti cap. 13. in Dan. inquit. Non enim indicabit per se mesipsum illi antiquum diuum, sed ut ipse Dominus dixit, omnem regnacum noster filii, & inde hec assertio, tamquam dogma de fide statuta est in Concil. Toler. 6. c. 1. & Conc. Later. 4. c. 1. & habetur in cap. Erit enim de summa Trinitate & de Cielo, his verbis tenetur, si in his facilius inducatur res, & mortuorum, & redditur signis secundum operas eorum, iam reprobis, quod in eis est, & qui in eis homini, quietiam eodem modo describitur. Lc. 17. ubi Gloriosa Inter, ex hac comparatione durae proprietates in Caeli apparitione colliguntur, velocitas, & splendor, & magnitudo, & claritas eius, inquit, erit subitus, & certus, & Lycanus ibidem ait, quod licet adventus in carne fuerit occidens, tamen adventus ad iudicium erit its manifestus, quod aliquem latenter non poterit, & subdit Murch. ibidem. Et videbunt signum tuum venientem in nubibus Calicis virens multo, & mirabiliter Gloriosa Ord. ait, quod secundus adventus, non humiliatus,

34 Secundo queritur, ad signum Crucis praecessurum sit iu-

Questio II. Articulus I.

dicum, tamquam proprium eius veritatum. Pro cuius refutatione affirmant, omnes Patres tam Graeci, quam Latini communiter contenti, quod primi signis proximus quid, precedentem allatim art. 3. tempore in Sole, Luna, & Stellis in terra, ac morti; primum item magno per Angelos tuba sonitu, quo exstirati mortui resurgent, & ignis conflagratione inchoatis, immediate ante Christi adventum apparebit in aere signum Crucis resplendentis, quod deducunt ex verbis ipsius Christi Mart. 24. Tunc apparet signum filii hominis in Caelo, & raro plangens omnes tritos terrae, & videbunt filium hominis in nubibus Cielo, quod signum unanimitate dicunt nullum aliud de futurum, quam Christi Crucem, unde Gloria Interlineare, ibi ait, quod hoc signum erit signum Crucis, in vicem, in quem transferuntur, & Lazarus, inquit, quod tunc post predicta signa apparet signum filii hominis, id est Crux, Clavis, & Lancea que sunt patios Christi instrumenta, unde & ipsa Ecclesia canit: *Hoc signum erit in Caelis Domini ad indicandum venientem filium hominis*.

Apparet autem hoc signum in secundo Christi adventu, ut Augustinus ferm. 13. de tempore ad terrem, & confusione impiorum, ut agoscane confutum iniquitatis suis, qui Dominus maiestatis crucifixus, & ad consolacionem, & gaudium inlorum, qui videntes gloriam, qui sunt redempti, lumen consolationis, & gaudio afficiuntur, quod etiam affirmat Cyriacus ferm. 1. de Nativitate, cum aliis Patribus. Quoniam, & qualis futura sit illa Crux, aliqui existimant illam eadem futuram esse, in qua Christus ipse peperit, & fors in die iudicis reformatam, collectis, ac invicem inter se compactis partibus omnibus, & singulis, que per universum Oeum dispersi fuerunt. Coelum levandum, & coram Christo ad iudicium veniente defensandum; ita Valdenis rom. 3. de Sacramentalibus tit. 20. c. 15. quam exultat Christofolii fulle sententiam hominem Crucis, & Latrone, ubi ait, quod Crucem solam non reliquit in terra, sed secum ad Coelum levavit, & ideo cum ipsa veneri, & cum ipsa secundum gloriosum futurum faciat; & Verum, ut inquit Suarez dupl. 17. cit. lcc. 1. fol. Crux lignae Christi, in qua ipse pendit nisi sexuga est, ut poscit ab omnibus videri, tam in aere mittere. Splendor enim, & omniflue fons terra ultra Solis claritatem illustrare, ut Patres pax dicunt, & ideo cum aliis probabilitate existimat, non solum lignum Crucis, sed solum signum, sicutque imaginem in aere formatam esse apparuit, & hanc autem finem sententiam Div. Anselmi in Elucid. D. Antonini, D. Thomae, Abulensis, Januarii, & aliorum. Quomodo autem haec Crucis apparitione in aere sit futura, substat Suarez ibidem, tribus modis interdigito. Vetus apparent in aere, ibique immobili persistit in aliquo loco, ubi ab omnibus ad iudicium congregatis compici posuit. Vetus autem Angelo determinatur, tamquam vexillum, quod iudicetur praeceps. Ut prius in aere appareat, & posita ab aliquo Angelo affutatur, & ante iudicem deferatur, & aeternos modos possit esse, ac probabile, cum Scripturam revelatum non sit aliquid certum in hoc puncto, sicut in tam monachis videtur probabilem, ut magis conformem modo loquenda. Patrum, & quod lignum illud Crucis vexillum Christi appellatur, quando in secundo eius aeterno ad iudicandum veniet, ut memoria passionis eius per illud exicitur, maiorem partem consolationis, & gaudium, & impis terrorum, atque confusione afferat.

35 Quartu[m] queritur, in quo loco apparebit Christus defensandus, ubi sit, & in qualiter. Cuiusque sit resolutione pendeat ex superioris dictis, quod praecit. art. 1. nu. 9. & seq. diximus cum Scotus 4. dñp. 47. qu. 1. S. Dr. Quarto, quod in valle Josaphat, & locis circumstantibus iudicium univerale habet; & loquens Doctor de loco Iudicis inquit, quod prior est etiam coniunctus ab aliquo, quod judex descendens inferius in aere, in quo fuit transfiguratio, vel in quo transfiguratus est coram Apollinis, in qua transfiguratione ostendit signum gloria futuræ. Ex quibus Scripturis deducitur probabilissimum esse Christum in regione Jerusalem circa montem Oliveti, & vallem Josaphat, & locis circumstantibus iudicium univerale habet; & loquens Doctor de loco Iudicis inquit, quod prior est etiam coniunctus ab aliquo, quod judex descendens inferius in aere, in quo fuit transfiguratio, vel in quo transfiguratus est coram Apollinis, in qua transfiguratione ostendit signum gloria futuræ. Ex quibus Scripturis deducitur probabilissimum esse Christum in regione Jerusalem circa montem Oliveti, ex patre huic etiam debet contraria locum mutari Oliveti, ex quo ascendit, & sic etiam discutit Lycanus ibidem, exponens enim illa verba *Ducamus eis in vallem Josaphat*, inquit, quod Christus defensandus in aere super montem Oliveti, unde ascendet in Coelum, & iudicandus approbat circa locum illum. Hoc etiam expresse deditur ex. 1. Thesalonican. 4. ubi dicitur *Deinde nos quoque vestrum, qui relinqueremus sicut rapierem cum illis obvia Cörpo nostra, & sic semper cum Domino erimus, ubi Lazarus ait, quod in aera profecti sententiam iudicii super vallem Josaphat, ergo scilicet resurgentibus per Angelos rapientibus ad Christum ex parte, qui in forma gloriae apparebat duplex equum inconveniens: unum est, quod corpus gloriosum politi videri oculo corporalium non glorio, quia damnati videbunt eum iuxta illud Jo. 19. Videbunt in quem transfigurari. Aliud inconveniens est, quod tunc damnati delectarentur in visione illius formæ gloriose, delectabili enim profectis, & perceptum a sensu delectat, nullum autem delectationem habebunt in aspectu lucis, sed dolore, & tremorem. Hanc difficultatem refutavit D. Bonav. dñp. 48. cit. art. 1. q. 3. dicens, quod Christus appetbit in forma gloriose non tantum bonis, sed etiam reprobis, & non erit differentia ex parte apparetis, sed ex parte recipientium, boni enim recipient gloriose formam cum gaudio, & gloria, sed malis cum confusione, & pena, confundent enim in aspectu eius, & non poterunt eius sustinere iuxtam propriam conscientiam remorum, & proper expectationem ferent sententias contra eos; & contra verum, & ob oppositionem rationis boni delectabuntur. Ex qua doctrina facile solvit ratio dubitandi adducta: reprobis enim aspectus tam pulcher nullam delectationem afferte potest, quia tormenta, quia patiuntur, & timor comparandi coram Judece ab ipso offendit, & verecundia*

Origenes tract. 34. in M. act. attamen sicut cetera, quod a gloriis Ord. ait, quod secundus adventus, non humiliatus,

Meforis Theolog. Moral.

enim boni de confortio Sanctorum hominum, & de fiduci
filiis Ministeris, & similiter sacrifici malis, aliqua confusione, &
et ceterantia tristitia ex praeconia hominum conseruatione,
Communiors tamen, & probatissimis lectionibus docet Angelos ju-
dicandos esse etiam quod propter, & impugnacione sententiae
iudicatio sicut approbationis, & condemnationis, Ia. D. Bon-
aventura, disp. 47, art. 1, q. 4. Ricardus art. 1, q. 6, & alii Scholastici
ibidem, & sequitur Suarez disp. 57, art. secundus, q. 50 ex parte de-
cducitur ex 2. ad Corin. 6. *Se fuisse quoniam Angelos iudicabimus?*
quod de iudicio universalis expounderunt Chrysostomus, Theodosius, Am-
bronus, Anselmus, & alii Expositi, tam Graeci, quam Latini,
quamvis aliqui coram de malis tantum Angelis intelligent, et
ali verò de omnibus absolute. Nec potest hoc locus de iudicio
tantum indirecte convenienter exponi; quia Paulus ibi ait, co-
dem modo judicandos esse Angelos quo mandus iudicabitur unde
de eodem iudicium genere, scilicet, directo intelligentibus ei
tum quia per illud iudicium indirectum Angelis proprie non ju-
dicantur, sed homines, & ex accidente in Angelos redundant.

Confirmatus et Gloriam Lycam ibidem, ubi ac Angelos iudicabimur, approbando ministrum sententiam judicis de punitione malorum Angelorum, et si paciter discutitur in ep. can. B. Iude. Apod. *Angeli vero, qui non servaverunt suam Preceptaculum, sed fideliter servarunt suum dominicum, in iudicio magis dies variabili aeternis reservantur;* hec enim nane dannati sine iudeo particulari, & quasi privato, tunc generali, & publica sententia immundusque & ita dicuntur Clemens Romanus l.7. Conf. cap. 33. Lactancius t. 2. c. 26. & aliis Patres dientes ventorum Christi in throno Regis Iusti ad condemnandum deceptorem mundi diabolum. Certum autem est, si mali Angelii judicandi sive iudicio condemnationis, raro magis Sanctos Angelos iudicandas esse iudicio approbationis, et attributionis.

¶ Dicimus ita, ut animi probity, Sicut habeat enim ratione

4 Denique id etiam probat Suarez loco citato ratione ex
seculo desumpta q. 47. q. 47. 1. S. Deundo, ubi si quis affi-
gant congruentias, cur iudicium universale fieri tamquam me-
tatem illam affingit, quod fieri ad discordandas familias Civitatis
superiorum. & infrae: ex Angelicis autem, & hominibus Sanctis
unum Christi corpus constitutur, una Ecclesia, & una Dei
Civitas, & omnibus retributus pro meritis primum iudicium
restitutus, & e contrario ex Angelis malis, & hominibus improbus
familias, & Civitas Diaboli continuitur; ergo conveniens est
iudicium publicum cum retributione fieri, non solèm de on-
ibus, sed etiam de Angelis. Constatim hoc etiam cum S. Bo-
nifacio IV. i.e. ex omnibus rationibus, & congruentiis aliis, o. quas
volunt Deus ultra privatum hunc, quoque publicum, & generale
omnium iudicium, quia sicut iudicium hominum univer-
salem, ut Dei iustitia omnibus innocet, & appareat, sic
iudicium Angelorum retributionis pro bonis, & conde-
mnationis pro malis fieri debet. Pertinet horum etiam ad hono-
rem, & gloriam Christi, ut sicut est caput, & Rex Angelorum,
etiam supremus Iudex; pertinet quoque ad honorem factorum Angelorum ut coram merita, & corona in conspectu omnium
apparet, & ad penam, & supplicium malorum, hec enim hu-
mum expectant iudicium, verum coniunctum est gloria, vel
penale, ita & Demonum, inquit D. Bonaventura, iudicium non debet
evadere, ut si quid penae sit deinceps, plene supplicare; unde in-
volvere in causam cum aliis damnatis, & simul necare erubatur
in infernum, ut inde nunquam amplius extre posset, sicut
penale est permittere, ut habeat in Apoc. 13., & 20. ac per hoc ad
iudicium Domosne quoque delectaretur. Hinc ad actiones in
opponitur facile occurritur cum Suarez ibidem quia licet An-
gelis jam primum boni, & penam nulli receperint, illa iudicium
fuit privatum respectu huius universalis iudicij neutrum
casum de hominibus jam iudicandum est.

Ad Confirmationem licet Christus non sit Angelorum Redemptor tamen Salvator, & Iudicator, ideoque index quoque eorum esse debuit etiam quoad primum elementum. Ad minimum licet in Symbolo dicatur eis iudicem vivorum, & mortuorum, non ob id negari futuram etiam eis iudicem Angelorum, sed docetur, quod certum est, ex nobis ad salutem necessarium, & tacentur reliqua, que Doctorum inquisitione relinquuntur; praeceperunt quod suo nomine ageremus Angeli quoque comprehendimus postulare.

ARTICULUS SECUNDUS.

De quibus sint iudicandis, & quomodo.

Primò quæritur, quamnam causæ judicabantur in finali iudicio. Pro cuius quæstioni intelligentia advertendam est iudicium duplicitate sumi potest, scilicet, ut proximi, sed etiam discussione causa, vel pro lentitatem pronunciationis, quæ turbus duplex esse potest, vel enim est circa hominum sicutum,

verò libro vitz præcipue dicuntur scripta nomina, seu personae
horum igitur librorum apercio, & lectio in die iudicij necessaria
era erit, & ratione reddit D. Bonaventura d. 43, cit. sec. 14, dicens,
Quoniam i geum iudicium erit secundum meritam nostram
vel demeritam, & merita sunt a nobis, & à Deo, ad di-
pendandum quantitate, & dignitatem meritorum, necesse
est aperire libros conscientiarum, & librum vitz, in quo appa-
ret quantitas gratie secundum membrorum liberalitatem divinitatis
secundum cuius membrorum est etiam gloria. Aliam quoque
rationem aliudque Suarez disp. 57, cit. sect. 9, nam sicut in milibus
alius est liber, in quo scribuntur deinde milites, alii vero in
quibus scribuntur vel leges, vel facta militum; ita in presenti
peccato liberos, in quo describuntur fida dominum, et libere
vitz in Deo, in quo describuntur, qui ad vitam eternam sunt
electi, qui in die iudicij aperiendis eis, de quo alia plura vide-
apud Brancatum disp. 10, art. 14.

77 Secundo queritur, an omnium hominum opera sint omnibus aliis manifestanda. Convenientia Doctores singulis manifestanda est, quae sunt unicunque propria; cum tamen ob adiutoria Scriptura testimonium, tunc quia hoc ad exequitatem divini iudicii spectat, ut cuiuscunque causa legitima procomprobetur testimonio, quale in singulari estri proprie conscientie testimonium; difficultas ergo est, an etiam illis omnibus sint manifestanda, aliqui enim existimant ad exequitatem ducingit iustitia, id necessarium non esse, ut singuli, scilicet, omnium opera hominum, & Angelorum cognoscant, ut Paulus ad Cor. 4. dist. 47 quaff. 1. art. 2. Durandus querit, & quidam alii, Communis tamen & probabilior opinio oppositum docet eum D. Thom. & D. Bonaventura loc. cit. art. 3. ac etiam Scoto d. 47. cit. q. 1. sicut de modo dubitate, ut infra, & expresse deducitur ex 1. Corinth. 4. itaque nolite ante tempus iudicare quod uique uenient Dominus, qui & illuminans ab omnib[us] remittens peccata, & manefestans conserua cordium, ubi Gloria in teclinauit, tunc tunc omnia nota erunt omnibus, & gesta, ac cogitata, tunc erunt aperta, & eodem modo verba illa exponit D. Ambrosius in 1. ad Corinth. 4. quod in die iudicii nihil occulendum est eorum, quia gesta sua, ac cogitata, & simplicitas, & hypocrisies tunc apparebit, ut & qui delictus habebatur apparet a dignis, & qui aliquid esse purpureum inventaverit reprobabit, omnia enim nuda erant in die iudicii, sic pariter discurrit de die iudicis Bernardus lib. de interiori domo cap. 38. Omnibus populis nu labuntur iniuriae tuae, & cunctis agminibus patebunt, universa fecienda tua, non solum atra, verum etiam cogitationum, & locutionum. Unde deducitur, quod non solum merita electorum, & reprobatorum deficta in die erint in omnibus nota, sed etiam bona opera gloriarum & maiorum illorum, quod non solum in ex loco cit. colligitur, sed etiam ex 2. Corinth. 5. Omnes manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referatur una quae corporis corporis, prorsus gestis, fons bonum, fons malum, & ratione reddit Lyras ibidem, quia iudicium, inquit, apparet omnibus iustis, & singulis uidentibus opera bona, & malorum; ergo si reprobatorum mala opera videbuntur etiam bona, alias non apparet, unde

la opera, videbuntur etiam bona, & illas non apparet, inde
differentialia gravitatis, & peccatorum orationis. Et eadem ratione
florum quoque deinceps in die iudicii omnibus erint nota, &
manifesta, ut dictum est ait, praecepit, num s. hinc enim maxime
Dei misericordia, & iustitia commendabitur, ut ait Dio-
ventura dicti 43. cit. ait, 3. quist. 2. ubi peccat, quod in die iu-
dicii omnia nota erunt omnibus in manifestacione divine mis-
ericordie, & iustitiae, qui ostendit malorum in bonis est ad mani-
festacionem misericordie prius facte, & bonorum in eis ad ostenso-
nem iustitiae, & contra malorum in malis ad ostensionem mis-
ericordie, honorum in eis ad ostensionem misericordie, & hac
eadem ratione ait in Breviolog. part. 7. cap. 1. quod in iudicio sit
aperitio libitorum, scilicet, conscientiarum, quibus merita
& demerita univerorum fisi ipsi, & ceteris patribus; qui
non habent nisi iudicium perfectam rationem generalis iudi-
cii, ac ferè supervacuum esset, ut ait Suarez loco citato si
omnium causa non esset in publicam preferentem, & senten-
tia, ac ratio eius omnibus, & singulis manifestanda;

58 Tertio queritur, quomodo omnium opera in iudicio sicut
omnibus nota; nam valde difficile est conciperi, quoniam non tam
brevi tempore, quo supponitur iudicium duraturum, possit
illa omnia omnibus manifestari. Scotus diff. 47, cit. quiz. f. 5.
De serio, variis modis signari, quibus haec omnia singulis
innocentibus possunt, primo ut Deus omnibus illa distin-
cte, & singulariter in seipso, ita quod sit miraculum ex parte o-
fensionis, modus autem cognoscendi ex parte intellectus sit
naturalis, itaut non omnia ostenta simili cognoscere, sed faci-
tessive lectionum capacitate virtus intellectus est crucia-
lis, quz nequit distincte omnia simul cognoscere, & ad hoc ut
Doctor, magnum tempus requireretur, alio modo contingere pos-
set, ut Deus seipso tan personam, quam operum intellectio-
tamen reprobatorum accusator, ut inquit Brancatus disp. 10, cit.
ar. 1, et ipse plenius peccatorum confessor ut fontanellus
aut Paulus ad Roman. 2, loquens de gentibus Legem non haben-
tibus: Quz offendantur opes legi scripturam in cordibus suis, respon-
sum reddentes illis conscientia ipsorum, & inter se cogitationibus
invicem accusantes, non enim de dependentibus ea die, cum judi-
cet Deus omnium hominum, &c. in quo loco acit D. Ambrosius,
quod hoc modo judicabitur homines in die iudicij per Iesum
Christum, & D. Bernard, liber de iustitia domino c. 38, inquit, quod
intantum dicitur in nomine torquitis te conscientia tua male sibi con-
scientia, cruciabimur cordis arcana, cognitae etiam conscientia tu-
a ipsi erit accusator te propria conscientia, &c. Dices quando
delictum est notorium itaut non possit celari, non est necesse
tag

QUESTIO TERTIA.

De forma Judicii, ejusque finis.

Supponendum est ex dictis in superioribus, omnes homines esse morituros, priusquam Christus Dominus ad iudicandum veniat; quiamvis plures ex illis de hac vita sint migrati eadem die, vel nocte, qua iudicium inchoabitur, aboluti autem omnium, hominum etiam tunc viventia vita mortalis, & pariter omnium animalium infarum purgatione perfecta, atque completa, sonitus tubae homines ad iudicium convocantur audiuntur, cuius virtute, & efficacia defuncti omnes excitabuntur, & infra raspiant vocem Christi in aera, reprobri vero in valle Josaphat congregabuntur, ut supra dictum est quod. t. huius disp. art. 1. num. 6. & seq. quibus Scripturis Iudex apparetur incipit cum maiestate, & gloria q. praeceps declarata ar. 1. ad iudicium peragendum, in hac igitur quæstione de modo, & forma, quo fieri dicendum est.

ARTICULUS PRIMUS,

Quinam sit iudicandi in iudicio finali.

Primo certum est, quod in iudicio finali omnes homines non comparebunt, sive adulti, sive parvuli, sive electi, sive reprobi, sive fideles, sive infideles; ita dicitur ex dictis in dis. praeceps, quod. t. art. ubi diximus omnes homines tempore iudicii universalis reffecturos, sive adulti, sive parvulos, & infantes, ut in iudicio compareant, ac etiam ex dictis superioribus in his dis. quod. t. art. 1. ubi diximus iudicium universalis esse faciendum, & causam finalem, ac motuibus illud faciendo esse ostendimus, & exercitum divini iustitiae distributivum pro meritis singulorum; & ita etiam manifeste dicitur ex Scripturis, tam veteri, quam novitatem, ut Joel. 3. Congregabuntur omnes gentes, ut deducantur in vallem Ioseph, & disciperent cum eis, Matt. 25. Cum veneris filius hominis in missione sua, & omnes Angeli eius cum eo, rite sedebit super Sedem magnificus suis, & congregabuntur ante eum omnes gentes, & 3. Apocal. 20. Vnde morsus magorum, & pupillis flavescentes in chronis, & libri aperti sunt, &c. & 2. ad Corinth. 5. Omnes nos manifesteremos nos tribulacione, ut referas uniusquisque propria corporis, prout gessisti, scilicet bonum sive malum. Ruris in iudicio universalis non solum omnes comparebunt homines, sed omnes isti sunt iudicandi, sive electi, sive malii, ex bono quidem pater ex loco citato Matt. 25. Cum veneris filius hominis, & omnes Angelos eorum, & ita etiam assertur Patres omnes, unde Sanctus Ephrem, & de extremo iudicio inquit, quod afflent milii milium, & decies densa milia libri Angelorum, & Angelorum, Cherubin, & Seraphin, &c. de malis etiam pater ex 1. Corinthi. 6. Ne cesset quia Angelos iudicabimur, ubi Gloria inter alii, Angelos Apostolorum, qui digni erati lapsi sunt; quod etiam Patres passim affirmant, & praefectus Basilios Seletor, orat de transmigratione Christi, ubi de iudicio universalis loquens ait, quod vincit ad iudicium Diabolus, de quo tyrannicarum sumuntur poena cogitationum, &c. Hoc ergo supposito, tamquam certum de fide, modo dicendum est, an omnes isti sunt iudicandi in iudicio finali, & universalis, aliud enim est inquirere, quinam sint ad iudicium vocandi, si illo vero, quinam sint iudicandi, multi enim convocari possunt, velut Ministrorum, vel ut telles, vel ut affectos, vel propter alias causas, quamvis judicandi non sint.

48. Secundo itaque queritur, an omnes tam boni, quam male iudicabuntur, Pro cuius solutione omnes Scholastici cum Magistro, dñ. dis. 46. qu. 1. statuunt quatuor ordines personarum in iudicio ex D. Greg. lib. 10. Moral. cap. 24. quidam erit perfectior, aliis minus perfectior, sed adhuc electus tertius infidelium reproborum; quartus coram qui creditur sed adhuc reprobi decesserunt. Propter hos ordines discernendos duplex ritus iudicium distinguunt, aliud discussio nis, & examini, & aliud condescensionis, vel remuneracionis, seu sententia lat. & canticum, quod infideles non sunt iudicandi iudicio discussio nis, & examini in particulari quod singulos in generali iudicio, sed fuit iudicati iudice cōdemnationis, quod probant ex illo Joan. 3. Qui non creditis jam non iudicatus es, & ex D. Gregorio loco citato Angelino in Eclitudario, Iudoro lib. 1. de summa bono c. 30. & August. serm. 38. de Sanctis, ubi ait, quod ad iudicium non venient pagani, nec heretici, nec Iudei, quia de illis scriptum est, Quoniam credidit, tam iudicatus es; quod quidem de iudicio discussio nis intelligunt, de alio enim iudicio sententia, & condemnationis ex Matt. 25. & aliis locis constat.

esse iudicandos ratio autem hujus est, quia cum in processu judiciali iudicij forma extenditur ad discussionem causa, & propagationem sententia, si causa per se est manifesta, superficie discussio, & ita contingit in iis, qui sunt infideles, nec Christum noverant, neque fidem eis. Alii vero qui idem receptarunt, & legem non servarunt, iudicabantur, & condemnabantur; & his dicitur Eusebii, & non deditis mihi manducare, &c. Mat. 25. Deinde ex electis, & fidelibus, qui fuerint perfecti, quia nimis non tantum legis precepta observarunt, sed etiam confissa, nec ipsi iudicabantur iudicio discussio nis, & examini, sed tamquam iudicio remuneracionis, & retributionis, & tandem electi, & fideles minus perfecti, qui nimis peccaverint, & opera misericordie exercentes iudicabantur a Christo utroque iudicio, tam scilicet discussio nis, quam remuneracionis, & iudicio, & non deditis mihi manducare, &c. unde opera eorum bona discussentur.

49. Verum hanc distinctionem non approbat Suarez dispe. 57. citata, section. 5. nam de omnibus Paulus dicit etiam infidelibus esse manifestandos ante tribunal Christi ut referantur pro negotiis in corpore suo, sive bonis, sive malis ad Roman. 14. Item Jeremias 25. Iudicium Domini nostri genitissimi, & Joel. 2. Congregatio omnes gentes, & ad lucam eas in vallem Ioseph; & dispensatio ab eo emerit; ergo iudicium discussio nis servetur etiam genitissimi, & infidelibus. Ruris in iudicio infidelium improprietabunt opera iniusta, & persecutio a electis facta, ut inferuat. Sapient. Tuus fabius iusti in magna confusione adorat tuus, & fons angustiarum, & idem indicare videtur vox illi Martymrum in Apocal. Vindicta sanguinem nostrum, unde concludit Suarez distinctionem illam, quoniam ordinis perfectorum in iudicio a Scholasticis communiter receperant non subfisteret, & magis metaphoricas videri, quam realem. Pluribus modis hanc distinctionem defendit, & tuerit Hiequus nolite 4. dis. 47. qu. 1. in Commentario, quia etiam Doctor eam approbat in solitudo ne ad s. pinc. ubi ait, quod per quidem quantum ad discussio nis præcedente sententia non iudicabuntur, sed in eo, quod dicitur Vnde beneficis, & similiiter infideles quantum ad discussio nis præviam non iudicabuntur iudicio generali, sed in illo ut malefici. Sed pro recte huius distinctionis intelligentia, & Scripturarum, quas Suarez in oppositio nis adducit, breviter dicendum est, quod si discussio sumitur pro notitia causa, verum est omnium peccata propalanda esse in omnibus infidelibus, ut predicta Scriptura significavit; sed si discussio strictius sumatur pro iniquitate causa per allegationem contraria rei, sicut erit in peccatoribus tantum infidelibus, non autem eisdem adorantibus, quia in re notitia discussio non requiritur, sed infideli ad sententiam procedunt, quia notorieras facti omnem defensionem, & probationem excludit, tamquam superfluum, & hoc modo Cyrillos Hierosolymit. Catech. 18. explicat illud Joann. 3. Qui non credit iam iudicatis es, quia inquit, non regnatur magna iniquitas, can & novis. Illi ergo iudicium discussio nis subiungit, qui ex fide, & lege defensionem prætendit, & misericordiam iudicis implorabunt, & legem & beneficium recepti predicationis, Sacramentorum, doctrinae, & similiam; infideles vero, qui iudicem Christum respuerunt, legem eius, infidili, & siue, tali iudicium discussio nis non libuntur, quia ut at Theodoretus Heracleotus in Catenae, Per inde deprehensor non perducatur ad iudicium, ut de falso nostro questionem habeat, sed ut sententiam damnationis, accipiat; unde per seculum iudicium reprobationis, & damnationis infideles recipient secundum peccata sua; in hoc ergo sensu de discussio nis, & discussio nis loquantur Scholastici, & Patres duobus iniquitatibus, quod infideles iudicium damnationis tantum subiungit in iudicio universalis, non vero discussio nis, & discussio nis; quod tandem Suarez ipse quoque fateatur, sed in fine, dum ait, quod nichilominus adhuc verum est damnationem infidelium quod exclusionem a Regno evidenter habere causa & damnationis, quia non solum iustitia & meritis, sed etiam fundamento iustitiae, & meritorum penitus exierunt, & concludebat quod ad hoc explicantur si sunt Patres illo modo loquendi, quod in iis non est necessaria discussio nis, ut Regno excludantur, unde constat hanc esse solum de nomine contentionem.

50. Tertio queritur, an parvuli, & infantes sint iudicandi. Negant Durand. d. 4. qu. 33. q. 3. & Carthol. 4. d. 47. qu. 1. ubi pro eadem sententiâ refert Albertus, qui non solum negat hos pueros & sic iudicandos, sed etiam in iudicio complicitos; quod probent ex quibusdam Scriptura locis, quia ubicunque in Scriptura iudicium describitur, significatur id summa futurum de adultis, & de propriis actionibus, vel omissionibus eorum, qui iudicandi sunt, sic Matt. 25. Eusebii, & deditis mihi manducare, &c. id autem parvulis, & infantibus non convenit. Deinde illi tantum iudicabuntur, qui relativi sunt.

Quæstio III. Articulus I.

funt, quia in corpore gesserunt, sive bona, sive mala ex 2. Co rint. 5. Omnes non manifestari operes aperte tribunal Christi, ac ferentur quia prout gesserint in corpore suo, scilicet bonum, sive malum, hinc autem parvulis & infantibus sum impotripi, & Joel. 3. Congregatio omnes gentes, & discussio nis cum eis; ergo qui sunt discussio nis incapaces, & pueri, & infantes non congregabuntur, ut iudicentur. Tandem omnes, qui iudicantur, vel admittuntur ad beatitudinem, vel mitantur in ignem æternum Matt. 25. & Apoc. 20. parvuli autem, qui sine gratia decesserunt, neque ad beatitudinem admittantur, neque in ignem mittentur ergo saltim illi non iudicabuntur. Opposita eam sententia communior est, & probabilior iuxta dicta Superioris dis. præc. q. 1. art. 3. quam communiter Scholastici tenent, ut a Suarez dis. 7. lect. 6. & expresso deducitur ex verbis illis Apoc. 20. Iudiciorum magnum, & peccatorum in Conspicib. troni, & portea de omnibus diebus latum esse iudicium, in id etiam deductus est illo 3. Corinth. 5. Omnes non manifestari operes ante tribunal Christi, ut referantur nisi qui que prout gessit, nam ut Lyrinus ibi exponit his verbis prout gessit, non tantum opera comprehenduntur, sed etiam omnia media, quibus homines salvati possunt, vel damnari, & ita comprehenduntur actiones, & receptiones Sacramentorum, & omisiones, seu carencias, & ita comprehenduntur non tantum adulii, sed etiam parvuli, quia iudicantur in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excluduntur pueri a iudicio, qui nihil in corpore iheruerunt, vel demeruerunt, quia iudicabuntur secundum, quia circillos ab aliis sunt facta, vel omnia, in quantum sunt ab aliis baptizati, vel non sunt unde concludit, ut dicitur loco cit. quod non secundum gessa proprii iudicabuntur, nam in his est discussio nis, & fuit sumpta, & ita erant originali, vel carentia eius, & ita erant, & ita dicitur ibidem non per hoc excludunt

in ornam toto mundo, manifestorum omnem delectationem impedit, quam talis esticitas cauere poset. Et ita etiam dis-
cultatem hanc solvit Scotor locutus, in solutione principalius ad
3, quam enim ibi de malis, & reprobis aliquam dubitatio-
nem habere videatur, an in iudicio nisi Christum visuri in for-
ma gloriae, absolutè tamen posita id concedit, quod Christum
videbunt in corpore gloriose, & nullum esse in convenientis occu-
lum non gloriosum videtur corpus gloriosum; nec ex hoc sequitur
aliqua delectatio in eis, qua bene possibile est visionem
objecit convenienter separari a delectatione, ne adit quod vi-
dentes reprobis formam Corporis Christi gloriolarum possit
confundetur, & erit abhunc, quia illa visu magis reddit vis confusibilis,
& tristabilis quam delectabilis; ita concludi Doctor in fine
questionis.

ARTICULUS SECUNDUS.

*Cum qua potestate Christus Dominus indicabit, & qui-
bus assistentibus.*

39 **P**rimò, pro resolutione quæstui ait Scotorus 4. d. 48. qu. 1.
S. *Ad quæstum*, quod cum judicium sit completa
determinatio ejus, quod redditum est allicui per meritum, &
hæc complete determinatio includat perfectum dictamen intel-
lectus de hoc, & velle perfectum, & ex officia voluntatis; sequi-
tur quod principaliter iudicare includit principaliter dicere, &
principaliter habere velles efficas, nihil autem dicitur principaliter
agere aliquid, quod in agendo subordinatur alteri alteri
principaliter. Unde colligitur, quod principaliter iudicare ei soli
competat, cuius intellectus non subordinatur, sed dependet ab
ali iudicando, ne voluntas ineffaciatur volendo, & imperando,
sicut quod ad illud imperium mox sequatur effectus. In proposito
tamen intellectus anima Christi subordinatus est divine veritati
iudicando, & voluntas ejus divina voluntati in volendo, li-
cet enim quidam efficiatur velit, & illud eveniat, divina volun-
tatem voluntati necessario subordinatur, quia tuis voluntas non est
omnipotens, alio deductio impossibile est, Christum

secundum naturam humanam principaliter judicare, & in hoc sensu intelligitur illud, quod dixit Matth. 10. Sedare autem ad duosram meas, non est meum dare vobis, nempe principaliter. Alio modo potest acipi judicare non sic omnino principaliter, sed commissari, vel subauctoritative, excellenter tamen excellenter singulariter, sicut non possit esse alia autoritas commissari, & sic Christus, ut homo judicat, quo etiam modo commissari est ei Eucharistiam confidere, & alla Sacraenta instituere; quamvis enim pura creatura committi posset, ut judicaret, & iudicium illius executione demandaretur a voluntate divina assistente semper eius voluntio crebat, non tamen poterit committi pura creatura, quod omne eius velle impliret ab eadem persona, quia tunc pura creatura est omnipotens. Quare suprema commissio potibilis est quod non solum omnes determinatur a voluntate eius infallibiliter evenient, sed quod ab eadem persona exequatur, cuius est illa voluntas; hoc autem concessum est animo Christi, ergo Christus secundum naturam humanam non iudicat principaliter, sed commissari, & subauctoritative, potestate tamen eminenti, & summa possibili conseruari creatura, & sic interpretanda sunt loca Scripturarum, quae evidenter altera iudicariam potestent. Christo homini collatum, in Matth. 25. *Cum venierit filius hominis*, & Joan. 5. *poteris dicens ad iudicium facere*, quia filius bonus es; & si alia similia, quia hoc sufficit ad veram potestatem iudicariam, & excellenter, quamvis sit communicata a superiori potestate.

40. Secundo ita etiam de hoc puncto discutitur D. Bonaventura d. 48. c. 1. n. tib. ait, quod ad hoc, ut iudicium sit firmum, concurrit auditoris, & potestas, auditoris in sententiando, & potestas in retribuendo premium secundum meritum, & si alterum horum deficit, non est iudicium; hec autem duo principali sunt in Deo, nam in ipso auditoris ad sententiam, cum Dominus omnium est; & nos omnes servi eius: et etiam potestes ad retribuendum, quia potestissimum est, & non est enim contra cum se valere erigeret, vel cui sententiam irritare. Hec vero duo communicae Deus trinitas homini Christo auctoritate dando, & dominum sicut dicitur Act. 2. *Dominum*

*Constitutio etiam de potestate et iurisdictione ecclesiastica. Act. 2. Constitutio
dicta Dei nunc je. am., potestatem etiam dedit illi catere subici-
endo Matth. el. Data ab omnibus populis potest., & ideo ipse el.,
qui constitutus est a Deo Iudeo iuror vivorum, Se mortuorum sive
dicitur Act. 10. Quoniam ergo potestas iudicaria recipit illa
duo iam dicta, & illa sunt per naturam, & in Christo
hominis per gratiam, iudicariaria potestas est Christi secun-
dum divinitatem per naturam, secundum vero humanitatem
collatam per gratiam. Unde secundum utramque naturam ha-
bit autoritatem, sed secundum divinitatem principalem, &*

naturalem secundum humanitatem vero consumisant. Cum igitur sit potest primaria in Deo, sed commissaria homine Christo, latio sententia fieri debet a Christo homine secundum humanitatem, quia si fuerit secundum potestam primariam, cum secunda nihil est primus, non est ideo iudex secundum humanitatem, sed quando secunda operatur, cum recipiat a prima ratio judicandi et ceteri potestes ultra inquit, secunda eam recipiat prima, ideo latio sententia fieri a Christo secundum humanitatem; sed quia Christus est Deus, & homo, sententia eius non erit tamquam delegati, sed tamquam principialis, & ideo ab ea propter utramque potestatem nullus potest appellare, ita Seraphicus Doctor loco citato, quibus tamen ultimis verbis non vult dicere, quod Christus ut homo judicabit principialiter, nam immediate post subdit, quod robustor sententia non est ex humanitate Christi, sed ex eius divinitate, ut supra dixerat, sed quod non erit iudex delegatus, ita ut ab eo appellare quis possit, erit enim Iudex communius, non commissarius simpliciter, sed commissione excellenti modo jam explicite ex Scoto, quia eadem persona, cuius intellectus determinat retributioem, & voluntas decernit eadem, inquit, exequitur sententiam, & eadem persona Christi dat completam efficaciam sententiae, quia ita est a Deo principialiter, ab anima Christi commissari, cum eadem Christi persona Deus similis sit, & homo, unum est quia humanitate judicante, etiam divinitatis iudicat, cuius iudicium se conformat humanitas, id est appetitatio non datur, sicut iudicante delegato, etiam Princeps absolutus iudicaret, appetitatio non admitteretur. Et hanc diuidit modus Suarez quoque amplectitur disp. 52. lect. 1. ubi declarans, qualis sit iudicaria potestas in Christo, inquit quod est inferior divina, & hoc sensu ministerialis dici potest, tamen est supremus inter omnes, quia creaturis communicari possunt, & hoc modo vocari potest potestas iudicaria singulari excellenter, & hoc iudicaria potestas Christo collata est ab initio incarnationis secundum Ioh. & quodat alium primum cum dignitate capit., & aliis excellentiis, cum enim haec omnia Christo debentur ratione unio hypostaticae, sicutque ipsi quasi connaturalia, cum ipsa unio per omnia simul habuit.

41 Dices, ha

riam, cum non tam sit ad proferendum iudicium, & sententiam, quam ad promulgandam sententiam a Deo Iacan, quia Deus lega sua, ex sua voluntate retributionem facit unicuique operi respondentem, unde fit ut omni homini in talibus, ut in tantibus operibus decadentibus ex definito Deo iudicio, ac decreto talis tanta poena debetur, vel premium; ergo sententiam latet est divino iudicio, & nihil superbi per humanitatem Christi agendum, nisi hoc solum, quod illa sententia promulgetur; promulgare autem sententiam superioris iudicis non est iudicare, ut de se contat, sed solum alterius iudicium ad aliorum notitiam deferre. Confirmatur, quia iudicium non competit alteri, quam Domino, seu Principi; ut ergo Christo, ut Deo competit iudicare, non vere ut hominii, quia ut Deus est Princeps, ut homo subditus. Verum facilius Christo in humilitatem collatum ad iudicandum esse vere, ac proprie iudicari potest omnino negari non poscit, quia nisi hinc vere esset iudicari potest, Christus homo non esset vere, ac proprie index vivorum, & mortuorum, neque a ipsis eius esset verum iudicium, unde fallum est Patrem dedisse filio potestem iudicium faciendo, quia filius hominum est, aut Christum constitutus esse iudicem vivorum, & mortuorum, ut Iepus in Evangelio habetur. Ad obiectum vero adductum plura profert Suarez loco citato. Sed breviter ex doctrina Scovi allata negandum est affirmatum enim eius probacione. Iacet enim in Cheshire, ne homo

adimplit enim proportionem, it etenim Christus, non homo proferendo, & promulgando sententiam suam, sicut quoque divinam sententiam promulget, quia fuit omnino conformis, vel potius, quia sicut una omnia, & eadem sententia, & ab eadem persona proveniens, sicut actio instrumenti, & agentis principialis una est; non tamen illam promulgat, ut precise recitans, sed eum in potestate sui imperans, & faciens, quia eadem personam Christi dat completam efficaciam sententiæ, que lara est à Deo principaliter, & ab anima Christi committitur, cladem persona Christi Deus sumit, & homo, ut super dictum est, & ita etiam post multa concludit Suarez loco citato.

Ad Confirmationem verum est antecedens de iudicio authoritative, & principaliter, non autem subauctoritative, & comisfariae; præterquam quod Christus, ut homo etiam est verus Rex, & habet verum excellen^tiam quod dominum creaturam quamvis in ordine non sit supremus, sed subordinatus regno, & domino divinitatis, qui est dominus hominum, non ipse creationis, sed iure redempcionis ex capit. 14. ad Roman. In hoc enim mortuus est, **¶** Resurrexit, ut viventem, **¶** Mortuorum domine nostre.

43. Tertius queritur, an hanc judicariam potestatem Christus exercet in iudicio hominum particulari in fine vitz, Suarez disp. xii. cit. facta, cum pluribus aliis inquit, quod quamvis non sit tam certum particulae hoc iudicium exerceri per Christi humanitatem, fuit universale; quia non sunt de hoc tam expressa Scriptura testimonia, probabilior tamen, ac magis plausibiliter sententia est, hoc etiam iudicium a potestate judicariam Christi pertinere & per humanitatem exerceri, & hoc deduci potest ex verbis ipsius Christi Matth. 23. 12 & 14. *Vigilare, quia neferi, quia hora illa humana veniet;* quibus verbis significatur Christum venire ad fangulos homines morientes, ut de illis iudicium ferat, & hoc etiam Pares communiter supponere videntur perfectionem consiliorum, tales autem sunt. Apostoli principali, tamquam capita, & coris perfecti imitatores, affinitas autem illa non erit ad confundendum, quia Dominus, consilio non indiget, sed tamquam ad quandam honorem, & approquinacionem ad iudicem, quem potius appellare juncta verbum Domini honorabilem confessionem, ratio autem haec nonoribus confectionis meritaria est perfectio speculations, ratio autem finalis est ad condemnationem malorum ex vita sua comparatione, & ad gloriam Christi per sententiam eius iudicis approbatoppel, lentientiam enim Domini, ut suam approbabunt, & malorum vitam sua comparatione condemnabunt. Ita Bonav. loc. cit.

43. Unde etiam Ballois notet distinct. 47. citat. qu. un. ar. 2, pro hujus dubii resolutione inquit, *quod judicet quadrupliciter capi potest*, primo modo dicatur aliquis judicare quadrupliciter, & auditorum auctoritate suprema, & simpliciter eminentia, & hoc modo in die iudicij solus Deus iudicabit, vel Christus, in quantum Deus, non solius divine scientia, & iuris principaliiter sententia efficiat est de premiatione honorum, & panitione malorum, & potest ista ponere in effectu. Secundo modo dicatur aliquis iudicare sub authenticis, & non principaliiter, sicut iudex subditus iudicii principaliter, & hoc modo iudicabit Christus, si homo, in tantam sub auctoritate, & commissione, quod nulla tanta est, nec esse potest in pura creatura, quia idem ipse in supponito homo est, & Deus, & sic auctoritate postulo existens index est, & committimus, vel sub auctoritate, & principali, ut supra declaratio est. Tertio modo dicatur aliquis iudicant affilienter, sicut affilientis in die inquisitio, & honore in loco iudicij, & hoc modo iudicabant Apolos quia affilientes iudicii in thesori duodecim ad solemnitatem iudicii quia primi, & honorati in populo iudicis iuxta illi. *Sedebitis super sedes, Cr.* Quarto tandem modo dicatur alii qui iudicent approbatrice, sicut omnes audientes testemtum iudicis, & eam approbantes, & hoc modocū in Christo in iudicio iudicant omnes crediti iuxta illud Sapient. 3. *Fulgurabut, Et quamquam finis illa in arrendendo disserunt, inde subversio nationis, Omnipotens populis, ubi Lyranus expoedit, quod perfecti iudicabunt cum Christo modo am exposito, quod adhuc magis declarat in c. 19. Matt. expones illa verba. *Sedebitis, Crux, ubi ait, quod indicare triplices accipitur, uno modo principaliiter, sicut iudex, qui profert sententiam, alio modo pro federe in loco emendandi iuxta iudicem, sicut auctorites iudicis, unde tandem conclusit Apolitos in iudicio iudicatores cum Christo, tamquam iudicis officios, alios autem Santos futuros eis, se iudices approbatrice.**

quam illuc aconducit, ut recte diffringatur Suarez loc. c, qui proin-
tatis satis rationabiliter conclusit, neque animam judicandam de-
ferri in Cœlum, neque Christum ad eam judicandam defende-
re, sed in iusti moris inclinatius elevari ad audiendum
judicis sententiam, hoc enim per intellectum locutionem vel
illuminationem fieri potest, quia a loco non perpetrari, & hoc est
deduci ad eius tribunal. Et verisimile est in eo instanti cognoscere,
se judicari, & salvari, vel dannatio imperio non solum
Dei, sed etiam hominis Christi, an vero eis humanitatem cune
intueas ut omnino incertum est, quia quando Scriptura dicit
Christum ab hominibus usque in dies vindictæ de iudicio u-
niversali loquitur, non autem de particulari.

43 Quarto, quartus, an in iudicio universali illi coniudicis judicabunt cum Christo: Quod alii Sanctorum sunt Christi iudicat affectus, frequens est in Scripturis, ut March. 19. Amo-
dico uobis, quod vos, qui fecistis iste me, in regeneracionem eum sedes-
sis filios hominis in se de manifestis uobis, & obicitis. Et vos super-
estis de duocim iudicantes de duocim in tribus, Israel, & Luke 12. Vos
estis, qui per nosmiseris in se transcursum habet, & ego disponi-
vobis, &c. & sedecies super hanc iudicantes de duocim in tribus Is-
rael, & idem habetur alibi frequenter, unde certum est de fide
Sanctos esse cum Christo iudicatos, ac iudicatores, cum hoc ex-
presse doceat Scriptura. Sed quia Act. 10. legitur de Christo
Domino, quid ipse, qui constitutus est a Deo iudeo vivorum,
& mortuorum modo declarandum est, quomodo intelligentia
fuit, quod Sancti etiam sunt cum Christo iudicatores, &
quoniam hi sunt futuri, de quo puncto plura discurrunt Suarez
dip. 37, 97. & Braneatus noster dip. 10. art. 6. Sed rem brevi-
ter, ac dilucide declarat Bonaventura, dip. 47. art. 1. q. 7. ubi
ait, quod quidam in aliquo dicitur duplci ratione, aut qui ap-
plicius est ferre sententiam, aut qui ea assilis ferenti, secundum
quod aliqui iudicantes assilunt, & quodammodo consilium iudici
principalium ergo fert sententiam ei vel iuxta principales, &
talibus eis Christus, sicut patet March. 19. ubi exprimitur
quomodo fert sententiam, qui autem alii sunt iudicati, etiam
nomen, & dignitatem iudicantis fortioriter, & tales sunt viri
perfecti, qui ultra operem necessitatis praceptorum supereroga-

et *cessum*, neque *accusatorum*, ut delictum examinetur ex *cognoscenda memoria*, de electis notoriis autem dicitur crimen, vel quando reus illud confidit in cap. final. de *Cochab.* *Cleric.* vel quando proper illud condemnatus est ex cap. *Vestra diuina*, sub eodem titulo; sed reprobatio criminis utero quo modo notoria erit, etenim in propriis conscientia descripta illa de futuritate, ut *supra dictum est*, & sic conculca erit, & proper illa pan in morte, & judicio partculari futuri condamnati, & ideo in terra manebunt; ergo tunc nulla est *cessum*, vel *accusatorum necessitatem*. Respondent gratis concedendo nullam tunc futuram *cessum*, vel *accusatorum necessitatem*, sed hoc tunc ex Dei decreto, beneplacito fact in majorum reprobiorum confron-*tem*, & prenam, ut *Patres* docent.

et plementum, ut etiam spacio dicentur.
50. Quinto quartus, an hoc iudicium, seu meritorum, ac denieritorum deficitio si vocularit, vel intellectualiter. Pro resolutione quaies dictum est, quod licet certum non sit ex scriptura, an dictu[m]o, sed dicto patro omnium meritorum, & denieritorum facilius si vocularit, vel intellectualiter, cum Deum sicut & aliis modis, propter fibi placuisse hinc facere posse, et expiratio nec ante actiones vocalis. Respondebit negando conuenienter, nam si *faveat* ad folios reprobos refutari, ut supra dictum est, quia cum damnabuntur, quo magna coniunctione, & credulitate, ac timore, pro*si* exculcatio nihil dicatur, ut Lyratus bideri exponit dicens *faveat*, qui se defendere, vel excusat, non poterunt.

Dens illis, & aliis modis, p[ro]p[ter]i[us] p[ro]p[ter]i[us] placuerit hoc facere posse, & probabile fit utrumque probabilitus tam etiam est, quod ratione aliquorum factum operum talis disceptatio, & disceptio sit facienda vocaliter, & lenitib[us]. Ita Scottus d. 45. cit. quas. 1.5. De Quarto ubi ait, quod magis videtur conloneare Evangelio, non disceptatio ex vocalis, fave illa disceptatio manu[m]flectere singulis subito, vel in parvo tempore, vel in magno, & seguitur Sicut et. 9. cit. in fine, dicens non esse probabile aliqua peccata hominum voce tenib[us] esse redargenda, & similiiter aliqua opera bona audita, quia cum iudicium futurum sit sensibile, scire homines, quae mutuo sensibili potest conficiens, ut futura dicuntur, videtur etiam convenienter, ut aliqua ratione futurorum sensibili, qui modus est hominibus maxime accommodatus. Sed ad majorum honorum honorem, & malorum confusionem. Notanter autem dicuntur probabile esse aliqua peccata hominum esse voce tenib[us] redargenda, & aliqua opera audita, non autem omnia, quia si de singulis singulorum operis disceptio est, vocaliter facienda, longissimum temporis ad id necessarium est, ut de se patet, omnia enim essent facte sive cribranda, & pro quoilibet homine spacio aliquod temporis notabile infundi debet, atque ita prototomis hominum, si p[ro]p[ter]i[us] patet, non patet. praeferunt Orientes et. 7. in Matth. & Aug[usti], l. 20. de Civitate cap. 25. Circum quos autem h[ab]et disceptio vocaliter sit facienda aliqui putant, quae vocalis redargendum, sed reprehensionem specialiter tam rite respectu fidelium, sive electorum, sive reprobatorum, non vero infidelium. Ita Scottus d. 47. q. 1. 2. 3. & requirit ex nostris Brancuzii disput. 10. cit. art. 12. quod deducit ex verbis Matt. 25. ubi dicitur, quod Christus commendabit fratres iustos optime opera misericordia corporalia. E[st]ivit, & deditis manducante, sive, & delectis mibi bibere, & sudare, &c. & improporibus fidelibus damnatis: E[st]ivit, & non deditis manducante, sive, &c. Evangelie autem haec referunt ait: Tunc dicit Rex, qui a dextro erunt, vante boculis, O[ste]r & i[ps]o p[ro]p[ter]ando, Domine quoniam te videntes e[st]ivimus, & tu es. Et ad clamatores pariter converxus, textus: Tunc dicit Rex, O[ste]r, qui a sinistra erunt, Item maledicti, O[ste]r & si p[ro]p[ter]eundam dicens, Domine quoniam te vidimus e[st]ivimus, &c. dicere autem, & respondere ex commun[i] loquuntur omnes qui significat actionem vocalem, ergo latenter respectu fidelium iudicium, & operum disceptio, ex disceptatio vocaliter est.

ARTICULUS TERTIUS.

Quemodo sit preferenda sententia, & iudicium consummandum, & de fratre insantum cum criminali decedentibus.

*Puemodo sit profunda sensatio, & iudicium con-
summum, & he statu in quantum cum
civitatis decedentiam.*

CONFIRMATUR, quia maxime reprehendunt videtur infideles
propter Iudei, quia ut Bala significat. **Lucus** 23. & colligunt
ex Scriptura, illis maxime vulnera sua Christum offendit, ut vi-
deant, quem crucifixurum & confundantur. Tandem quia
sunt tantum cum fidibus peccatorum disceptatio sensibilis est
futura per modum accusationis, exculpatio, & redargutionis;
ergo paratione disceptatio sensibilis, qui haec sunt iutis per
Iudicium Iudas, non fit cum infingonibus, & perfectioribus, fan-
tis, sed cum mediocribus, & minus perfectis; quia illi tantum
iudicio de confessis sibi iudicandi, ut superius dictum est, hoc
autem minus rationabile videtur, nam quo fantasiores
homines, & perfectiores, co magis, & mentales, & sensibili
ve, at lingua laudabuntur. Quare concludit Suarez whilim pro
scriptio, quae in aliis iudiciorum iuris iustificando, & iustificando
63 JAM DIXIMUS ar. praeceps ab inicio, iudicium dupliciter sum-
polle, scilicet, vel pro seculo, vel pro discione causa
vel pro tentio, pronunciacione; que vel est circa ho-
minem iustum, & bene operante, & dictum praemotoria, vel
circa reum, & iniustum supplicio dignum, & dictum combi-
natoria, potquam ignorat de iudicio in primo sensu ergo ar.
praeceps, quamvis iudicet discurrentur in iudicio finali, in
praesenti de iudicio in secundo sensu discurrentibus ex examina-
tione, & dictu, & comprobata uniuersitate caus, rem
nam lenientia proferenda, qui iudicium per tentioem compi-
letur, & consummatum, inde Apocal. 20, post quam dictum
Averti sine fulgur habuisse possit. **Ex iustificando** quo marita ex

Am diximus ar. præc. ab inicio, judicium duplicerum posse, feiliter, vel pro examine, seu discussione causa vel probentia pronunciatione, quæ vel ei circa hominum, & bene operantem, & dictum praemittatoria, vel reum, & iustum supplicio dignum, & dictum condemnatoria, postquam agitur de iudicio in primo sensu ergo ratiocinata, quædam leuius dicuntur in iudicio finali, in iudicio in secundo sensu discaretur enim, examinatus, discutita, & comprobata uniusquisque causa, remanentia profunda, quia iudicium per sententiam condonatur, & consummatur, unde Apocal. 20, post quam dictum est *pro libri finibus utrumque probatur*. Ex initio sunt quare marina ex

Quæstio III. Articulus III.

iii, qua scripta sunt in libris secundum opera ipsorum, atque ita post causam difficultatem, & manifestacionem, iudicium superest peragendum, quod non nisi in prolatione sententiae confitente potest, vel proximator, sed etiam ab omnibus aliis, in iudicio adserunt, sicut de operibus iam dictum est art. praecep. cum utroquo cadent sic ratio, immo major ratio urgat de sententiis, quam de operibus, rora enim ratio. propter quam finis regum

67 Primum iuque queritur, apud singulis sententiis distinctione sit profunda, & sensus est, an omnes singulari unica generali sententia sint judicandi, sicut etiam de singulari proprietate, & peculiares sententias non profunda. Ratio dubitandi est, quia ex una parte Matt. 25, priori modo sententiam esse ferendam significatur, reprobis enim generatim dicuntur, tunc malefacti in ignem ardorem, electi autem, & iusti, vobis benedicti Patri mei, &c. Ex qua de operibus, rotta enim ratio, propter quam huiusmodi operum omnibus sunt manifestanda, illi ut passim Patres docent ut sententia cuiuslibet aequitas, & iustitia omnibus patere possit, quo peteat illud Sapientia, Nos insufflatis vitam illorum simillimum in animam, & haec illorum sine bonae, ecco quo modo computari sunt inter filios Dei, & inserit Sanclos sors illorum rite.

alia vero parte, videtur sententiam posteriori modo esse proferendam, quia non omnes reprobae cedem p[ro]p[ri]o f[ac]t[um] afficiunt, nec omnes electi, eodem premio remunerandi, sed uniusquisque pro quo fuerit meritior qualitate, & quantitate. Communi sententia Patrum, & Theologorum est ut refert Suarez disp. 57. cit. fect. 10. de singulariis esse propriis, & particuliari sententiam ferendam, quid preferantur docet Greg. Nielsenus orat. in illud. *Quod uis ex iis misericordias, mihi festis, ubi ait in die iudicii pro merito, & dignitate anteacta vita unicuique sententiam esse accommodandam, & ratio etiam id omnino convincit, etenim cum sententia sit iudicium predictum adjunction habens imperium, seu voluntate unicuique retrobendi juxta opera sua, opus est ut pro varietate meritorum, ac diversitate, sententia quoque varia sit, & diversa.* Verisimile autem est, ut etiam Suarez advertit loco citato postquam de singulariis in specie iudicium fuerit, ad consummandum, & diffolendum iudicium duas illas generales sententias esse proferendas, quarum una reprobis, felicit[er], *Ita malefici in ignem aeternum, altera vero electi in communis, felicit[er], Venite benedicti, &c.* & hoc etiam deducitur ex illa congruentia iudicij generalis, quam Scorus attigit d. 47. cit. q[ua]est. 1. *S. De secundis, ubi ait, quod preter hoc, quod unum quinque in particulari adscribitur regno, vel carceri, et ova multitudine prævia ad regnum debet aliquando tota siu[al] per sententiam generalem præsumptivam omnibus communem possidendum illud determinari, & tota alia multitudine per lementari item condemnatoriam omnibus communem determinari carcere, ut sic sit sequestratio duabus familia rum, seu duarum civitatum, nempe Dei, & Babylonis; præter ergo sententias particulares, quibus unum quinque regno, vel carcere adscribitur, iuxta qualitatem, & quantitatim meritorum, vel demeritorum hujus, & illius congruum est, ut etiam aliqua sententia generali proficeratur, per quam tota multitudine prævia ad regnum, in ejus possestionem mittatur, & tota alia carcere relinquatur, & mancipetur. Et quia omnes, qui in uno vel altero ordine continetur, in statu, & perpetua vivendi ratione convenient, inter se verò ipsi duo ordinis nihil commune habent, quod ad etributionem pertinet; ideo Christus Iudeus non unam profere sententiam utriusque ordinis communem, sed singulariis duobus singulas illi communes, nempe reprobus illi singulis, & benevolentibus, & electis alteram; *Venite benedicti, &c.**

66 Tertio quodlibet, an sub hac sententia condemnatoria, comprehendantur parvulus, qui cum solo originali ex hac vita discenderint. Affirmant aliqui dicentes, pueros cum originali descendentes non tantum in alia vita pleniundis esse propria danni, sed etiam poena aliquia sensus ex igne proveniente, mitiori tamen enim adulorum, quia peccatum actualiter non haberunt, ita Driedo lib. 1. de gratia, & lib. arbitr. tract. 3. c. 2. part. 5. & pro parte existimat Gregorius 2. d. 30. q. 3. & sequitur novissimum Pontius disputat. 18. quest. 6. quantum praecipuum fundamen tum est, quia Matth. 25. cum Dominus ad iudicandum venerit, dicas tunc assignatus hominum classes, una eorum, qui ibunt in ignem aeternam, altera eorum, qui ibunt in ignem aeternum, illi quidem a dextris collocat, istic verò a sinistris, sed parvulus erunt a sinistris, ergo ibunt in ignem aeternum, & non minus erunt illius sententia participes, *Ita malefici in ignem aeternum,* quam qui actualiter peccaverint, cum sententia Curi si fit qualiter fecunda in omnes ad sinistram collocatos. Neque autem quamplyres communismissim inter Catholicos sententiam sequentes, quod pueri ab origine peccatum in baptismio decedentes nuntiunt sine utique poena danni, nullatenen poena sensus praeficiunt ab igne infligenda, quia sententia ex professo declaravimus, & late defendimus lib. 2. sententia disp. 4. quest. 6. de poena peccati originalis cum D. Thom. 1. Bonaventura, & Scotio, distinctione 33. qu. un. & ceteris Scholasticis. Hac igitur de causa plures hujus communis sententiae factores negant, parvulos cum solo originali decedentes suam sententiam condemnatoria comprehendunt, *Ita malefici in ignem aeternum,* cum utrumque poena includatur, nam illi verbis, *Ita malefici poena danni significatur, & sequentibus in ignem aeternum poena sensus* ut ab igne infligatur. Quod etiam contra dicunt ex ratione, quam Christus redit pro professhanc sententiam, tota enim in actualibus peccatis nuntiut ut constat ex textu Matth. 25. *Eseriuntur, & non debitis mali manducare, &c.* Et tandem id quoque ratione confirmant, quia cum hi parvuli habentur nisi statu Valde diversum à ceteris reprobis, non oportuit eadem sententia damnationis cum eis involvi, unde concludunt, quod iudicabuntur propria sententia generali respectu omnium illorum, quia omnes in eo statu aequali sunt, ab aliis autem diversa. In hac difficultate however certum est, parvulos cum originali decedentes utique ob hujus modo peccatum poena danni puniendo esse, nulla tamen potest esse sententia, quia si dicenda, ultra lora dicta, pro-

65 Secundo queritur, an sententia preferenda sit vox sensibili, vel tantum mentali. Communis sententia Patrum, & Theologorum est illas illas generales sententias vox sensibili preferendas esse quod praeferunt D. Anselm, in Elucid. Abulensi, in Math. 25, & plures illi Patres, & Scotorum loco citato s. De gauro ubi ait hoc esse magis Evangelio consonum, & hoc etiam deducitur ex dictis art. prec. quia cum iudicium finale sit futurum sensibile, & a judice humano, & sensibili, ac visibili peragendum, consequens est, ut etiam sententia aliquo modo sensibili proferatur, atque ita hoc modo saltem quod generales sententias proferatur. Quo autem ad privatas, ac singulares sententias fatis sensibilem est mentaliter tantum, & intellectuelleriter esse preferendas, ut ait Suarez, loco citato, quia cum omnibus, & singulis vox sensibili significat loqui valde morosum effet, & diuturnum, a longissimum tempus ad hoc requireretur, quare fecit supradictum est, probabilius esse distinctionem de singulis, ac singulorum operibus faciendam esse mentaliter, & non vocaliter, quia ad hanc minimum tempus requireretur, cum omnia opera essent successivè cribrandae & examinanda, & pro quolibet homine spatiu aliquod temporis non sibi insufni debetur, ita idem, & eadem ratione de

poris notable infumi debetur, ita idem, & eadem ratione singulis, & privatis sententiis dicendum est, & ita praefatim Divus Augustinus lib. 20. de Civitate capit. 14. ubi de iudicio loquens circa singulos, & signum faciendo ait, quod quadam vi divina sit, ut cuique sua opera bona, vel mala cuncta in memoriam revocentur, & mentis intuitu mira celerita cernantur, ut acutus, vel exequet scientiam conscientiam, atque ita simili, & singuli iudicantur, ergo sicut priuatas, & singulare sententiis verisimilius est intellectualiter tandem ad rationem in opponit.

pena aliqua fensus ex igne proveniente, mitior tamen, quam iniurias. Altera fententia extrema afferit nullam panam esse palliis nec damni, pessimam, non quidem quia nullam iniuriam habuerunt declarationem, cui tantum correspondet pessima fensus nec damni, quia de amissione beatitudinis non trahantur, sed se conformant divina voluntati. Tertia tandem media, & communissima inter Catholicos sententia est, pueros ob origine pecatum esse utique pessima puniendos, nullatenus pessima fensus praesertim ab igne infligendis, quam idem diximus esse Divi Thomae, Divi Bonaventurae, & aliorum Scholasticorum, 2. dist. 33. & omnium Recensiorum. Unde pro resolutione questionis diximus illi primi, pueros cum originali decedentes peccata damni esse puniendos, quod probavimus, quia pueri cum originali decedentes conspectu DEI perpetuo sunt caritatis illo Ioh. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu non potest intrare in Regnum Dei, pena autem damni in talis caritatis consistit, & omissionis celestis beatitudinis. Tunc quia ita determinavit Innocentius Tertius cap. Majores de Baptismo dicens panam peccati originalis esse caritatem divinam vestimentis actualis vero perpeccus gehenna cruciatus, & item habetur cap. Nulla praeceptio de Consecratione distinct. 4. hi verbis 3. Nulla praeceptio Baptizatum Christi salutis permittitur infans, quia infantes se per Sacramentum, quod ad hoc est divinitus institutum, in credentium numerum non transire, profilo in tenebris quoniam id est, divina visione carent, quia illuminarentur. Tunc tandem quia absolute loquendo non est futurus aliquis medium statutus in Inferno, & damnatos, in quo quis felicitas, & beatitudo, ut definitum est in Concilio Araucano post Can. 77. tom. 1. Conciliorum, ubi dicuntur. Si quis dicat, id est dixisse Domini, in domo Patris mei mansones multe sunt, ut intelligatur, quia in Regno Cœlorum erit aliquis medius, aut aliud, aut aliud locus, ubi beatitudo vivat parvuli, qui sine baptismio ex hac via migrarunt, anathema sit.

68 Deinde diximus ibidem nro. 159. parvulos in Lymbo nullam pati penam ignis, nec post diei iudicii palliis alias corporis afflictiones, quam assertione inquit D. Bonaventura omnes Magistrorum approbare committunt, & Scotus illum fententiam Magistrorum appellat, probavimus ex Innocentio Tertio cap. Majores citat, definitio solam visionis caritatem esse pessimam decedentes cum originali; & etiam ex Concilio Florenti, sub Eugenio Quarto in litteris unionis afferentes in mortali, vel originali mox in inferno defendente, hoc est in infernorum tergum partes, ut expouint communiter, sed pauci iniquitatem in eo confitentes dicit, quod originali sola pena damni respondet, actuali autem utramque damni, felicitate, & fensus; ergo ex Concilio cum solo originali decedentes nullam ignis penam patiuntur. Plures etiam Patrium autoritates referunt S. Meron in cap. 1. ad Roman. dist. 32. apud ipsius videndas quibus permisimus merito inquit, oppositam fententiam tenentes parvolum tortos vocari, & proprieatem illam, tamquam duram, esse ab omnibus exclusum; quam enim valde duram appella D. Bonaventura distinct. 33. part. 3. q. 1. quod hac ratione probat, etiam Scotus cum ipso, quia acerbitas, pessima quantitate fletationis correspondet juxta illud Apocalyp. 18. Quantum gravissimam in inferno tormentum, & lumen; sed parvuli nullam deflationem inordinatam habuerunt, nec in spiritu, nec in carne; ergo nec ullum tormentum, aut pessimam iusti pati debent.

Confirmatur, quia nemo punitur pena positiva, & sensibili, nisi propter peccatum actuale propria voluntate commisisti etiam si aliquem habeat habitualem defectum; quamvis enim Princeps iuste post aliud officio reiurere, ut indignum, quem novit esse habere habitualem defectum, aut pronum ad furtum; non tamen iuste ob illud punire potest; sed tantum quando re ipsa futurum si sicut pariter in propoitione, quam parvulus possit in Celorum Regno excludi, ut indigne, ob gratia defectum, habitualem, seu originale peccatum; non propter posse ipsa, & sensibili debent puniri, quia proprias olatim nihil emonstraverunt, hoc enim nimis durum videtur. Tandem, quia alias sequeretur hujusmodi infantes cum solo originali decedentes in Inferno damnatorum puniri, ne quo duo distinguunt habitacula, Infernum, scilicet, damnatorum, & Lymbum puerorum, quamvis enim dicteret pueri mitiori pena puniri, si tamen semel ultraque pessima puniuntur, & gehennam, ut ipsi damnatorum, non ob id distinguenda essent duo habitacula, ut patet in damnatorum, qui inquali ignis pena puniuntur. Et quamvis aliqui totum id gratis concedant, hoc tamen non consonat, ut dicimus I.c. communis Ecclesie, & Patrium haec loca pessimam habentur terram distinguunt, Lymbum nempe puerorum, & Infernum damnatorum, unde Bernardus inquit, quod sola propria voluntatis ardor in Inferno.

69 Hanc autem locorum distinctionem ad recipienda annuit. Altera fententia extrema afferit nullam panam esse palliis nec damni, pessimam, non quidem quia nullam iniuriam habuerunt declarationem, cui tantum correspondet pessima fensus nec damni, quia de amissione beatitudinis non trahantur, sed se conformant divina voluntati. Tertia tandem media, & communissima inter Catholicos sententia est, pueros ob origine peccatum esse utique pessima puniendos, nullatenus pessima fensus praesertim ab igne infligendis, quam idem diximus esse Divi Thomae, Divi Bonaventurae, & aliorum Scholasticorum, 2. dist. 33. & omnium Recensiorum. Unde pro resolutione questionis diximus illi primi, pueros cum originali decedentes peccata damni esse puniendos, quod probavimus, quia pueri cum originali decedentes conspectu DEI perpetuo sunt caritatis illo Ioh. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu non potest intrare in Regnum Dei, pena autem damni in talis caritatis consistit, & omissionis celestis beatitudinis. Tunc quia ita determinavit Innocentius Tertius cap. Majores de Baptismo dicens panam peccati originalis esse caritatem divinam vestimentis actualis vero perpeccus gehenna cruciatus, & item habetur cap. Nulla praeceptio de Consecratione distinct. 4. hi verbis 3. Nulla praeceptio Baptizatum Christi salutis permittitur infans, quia infantes se per Sacramentum, quod ad hoc est divinitus institutum, in credentium numerum non transire, profilo in tenebris quoniam id est, divina visione carent, quia illuminarentur. Tunc tandem quia absolute loquendo non est futurus aliquis medium statutus in Inferno, & damnatos, in quo quis felicitas, & beatitudo, ut definitum est in Concilio Araucano post Can. 77. tom. 1. Conciliorum, ubi dicuntur. Si quis dicat, id est dixisse Domini, in domo Patris mei mansones multe sunt, ut intelligatur, quia in Regno Cœlorum erit aliquis medius, aut aliud, aut aliud locus, ubi beatitudo vivat parvuli, qui sine baptismio ex hac via migrarunt, anathema sit.

70 Addimus tandem dist. 4. cit. q. 6. de pena peccati originalis nro. 162, quod illi pueri sint pafuri & pœna pessima damni, non tamen de illa ullam habituolo dolorem, vel tristitiam, ut docent D. Bonav. & Scot. loc. cit. 2. dist. 33. quod illi probavimus auctoritate Nostri oratione de infantibus, & D. Aug. lib. de peccatorum meritis, & remissione dist. 27. ubi ait infantes in Lymbo nec tristitia, nec dolorem pati, quod etiam tenet Valerius, S. Salas, Leffius, Becanus, Arriaga & Alii Recentiores, appellant Infernum, que tamen de inferno proprio dicto, qui est locus damnatorum, non sunt intelligenda, sed de Inferno generaliter sumptu, ut significat quemlibet locum videretur terreatum existentem: ut supra dictum est dist. 4. de Purgatorio q. 1. ar. 1. n. 10. Ita pariter in proposito intelligende sunt alia auctoritates, quia animas parvulorum cum originali decedentium dicunt in Infernum descendere, vel in Inferno detineri.

71 Addimus tandem dist. 4. cit. q. 6. de pena peccati originalis nro. 162, quod illi pueri sint pafuri & pœna pessima damni, non tamen de illa ullam habituolo dolorem, vel tristitiam, ut docent D. Bonav. & Scot. loc. cit. 2. dist. 33. quod illi probavimus auctoritate Nostri oratione de infantibus, & D. Aug. lib. de peccatorum meritis, & remissione dist. 27. ubi ait infantes in Lymbo nec tristitia, nec dolorem pati, quod etiam tenet Valerius, S. Salas, Leffius, Becanus, Arriaga & Alii Recentiores, probamus etiam ratione D. Bonaventurae, & Scoti qui si infantes de tali privatione beatitudinis trahantur, cum tristitia secundum Augustinum sit id, quod nobis invitis accidere: ergo ipsi involuntarie statum suum sustinent, & velle non oppolunt, & ita contra dilpositionem divinam murmurantur, acque id est haberent inordinatum voluntatis dilpositionem, quod videatur absurdum, nam sententia divina est dilpositionem, quod ubi cunquecederit lignum, ibi Rabi: ita cuncti cum illi nullam voluntatem inordinatam habuerint in eo statu, sequitur, quod nullam tristitiam interiorem habentur. Confirmatur, quia si trahantur de caritatis beatitudinis, & divinae visionis cum desperatione de ea, qui non habebunt spem, igitur habent pessimam gravissimam inter penas omnium damnatorum, scilicet tristitiam ex desperatione. Deman inquit D. Bonav. dist. 33. cit. art. 3. quia infantes non habituolo tristitiam, quia causas foliatae habent, que tam impudent, v.g. quod non peccaverunt peccato actionis ex una parte, & quod non patiuntur pessima ignis, ut damnati in Inferno ex aliis pro ratione fatis idoneam affert S. Doctor, qui nimis infantes constituti sunt a Deo in statu quodam medio inter Beatos, & damnatos, quare opus fuit, ut ex una parte beatitudine carerent, sicut damnati, & ex altera medium habent dolorem, sicut Beati. Ex quo fit, ut sicut agnoscamur ex caritatis beatitudine, ad quam fuerant ordinati, & ex hac parte magnam habent tristitiam occasionem: quia tamen finali agone cum eis evasili gravissimas inferni penas, & peccata mortalia: ita quia in æquilibrio sunt constituti, ut non doleant de ea beatitudinis amissione, sed potius gaudeant de pessima inferni invasione, quam rationem exteris probabiliter existimat Arriaga dist. 32. fest. 3. objectus autem contra predicta alerta de statu parvulorum vide exalte soluta loc. cit.

72 Quinto queritur, an infantes in Lymbo patientem pessimam carceris, & localis detentionis post iudicium. Pro cuius difficultatis solutione diximus q. 6. cit. art. 3. n. 173. cum Vulpio nostro dist. 143. art. 3. difficulter evitari, posse, quod animas infanticas hanc carcerem, & detentionis localis pessimam in Lymbo non patiantur, quo tamen concilio adhuc non legui aliam pessimam originalis culpa debet paterne solam damni pessimam, & Infernum damnatorum, unde Bernardus inquit, quod si tamen istam ibi patiuntur pessimam, utique id ei non obvenit.

ex divina iustitia puniri, sed omnino ex Diabolico tyrannide procedit, permittente Deo, quoniam iure belli in universum genus humanum acquisivit, licet iusto titulo, quando in Paradiso terreni primorum nostrorum parentum vitor evasit, Quia igitur infantes cum originali decedentes ad hoc esse dicuntur sub potestate diaboli id est ab eo, permittente Deo, iustificare, & tyrannice in eo subterraneo loco detinentur, tamquam in carcere, quoniam Melissus Christus hac tyrannica potestate Luciferum non privavit supra animas omnes defunctorum, sed solum super decedentes in gratia. Quoniam ergo non iustificare post iudicium, non solum secundum divinitatem, sed etiam secundum humanitatem, que veritas est de fide, nam in plurimi Scripturae locis expresse traditur, ut patet Luca 1. Et regnabit in domo Jacob in aeternum, & regni eius non erit finis, ubi est ferme de Christo homine, & Daniel 7. Ecce in nubibus filius hominis veniens, & usque ad antiquum dierum personam, & deinde ipsa factum, honorem, & regnum, & omnes populi tribus, & linguis ipsa seruientes, postquam eius potestas aeterna, & eadem veritas, & regnum eius, quod non corrumperetur, & eadem veritas ex fidei principiis aperte deducitur, quia in Symbolo vita aeterna proficitur, atque beatam, in qua cum Christo regnatur fons multo ergo magis ipse Christus in aeternum regnabit. Quanto autem tempore duraturum sit iudicium ait D. Augusti l. 20. de Civite. c. 1. & Scotus cum ipso loc. c. esse incertum, cum nullum expellum de hoc in Sacris Scripturis testimonium habetur, licet enim communiter dies iudicij appelletur, non sumitur ibi dies pro naturali die, sed pro toto tempore quo iudicium fieri; verisimiliter tamen est nec duraturum tantum per infans, ut iam diximus nec magna temporis morsa, hec enim ad examinandas singularium conscientias necessaria Christo non erit, nec ad sententias profenderant, sed brevi tempore fieri, ut ex illis Christi verbis colligitur, sicut ex iis fulgar ab Oriente, & pars usque in Occidente, sic etiæ advenit filii hominis.

QUÆSTIO QUARTA.

De Mundi innovatione post iudicium perstat.

72 Conveniunt Patres, & Doctores post iudicium, & redditum Christi in Cœlum, mundum esse renovandum, quia mundus nunc abstat futurum generationibus, & corruptionibus, & corruptis omnibus, & auctoritatibus, & quoniam auctoritas potestat Diabolus foras in die nivis, ut nihil juris ulterius habeat in eos. Non inquit, id approbare intendimus, quamvis enim dicimus eos liberando esse a potestate diaboli quod pessima carceris, quam modo in iustice, & tyrannice patiuntur, nullam tamen erit causa, cur in ea die debent a potestate Diaboli, quod pessima damni, quam justis patiuntur, liberari, quia tribunal illud potius erit iustitiae quam misericordiae, in quo lignum judicabitur ubicumque ceiderit, fidei ad Auditorum factum, fidei ad Aquilonem misterium, ut exponit Hieronymus eum locum Ecclesiast. 11. tum quia nemo potest a totali potestate Demonis liberari, nisi per gratiam Christi, quam in futuriva, nec ante post diem iudicij infantes sine baptismo decedentes sunt unquam consecuturi, ut conceptus viris doctor Augustinus contra Pelagianos libr. 1. de origine anima cap. 9. & lib. 2. cap. 12. Sed nego ex hoc recte infernum aut. Amicus disput. 25. fest. 5. ita infantes illos etiam post diem iudicij sub potestate Diabolis manu, ut in loco subterraneo, quod Lymbum vocant, tamquam in carcere sint perpetuo reclaudi, ubi nunc eorum animas moratur, & omni corporis luce priari. Non inquit, id recte infernum, quia gravissima pessima sensibilis est illa detinatio in loco tetro, & obscuro, ubi nec videre, nec se movere, nec in aliis impinguo potest, & velut inanimati trunci ibi detinenter, ut bene discritur Arriaga disput. 25. fest. 5. ad quid enim Deus eos a mortuis exsultat, & in aetatem viri perfecti, si nollet eis illius reliqueret sensum: haque sive in Lymbo post diem iudicij sint adhuc permanenti, sive ex superiori terra, quorum neutrum tamquam certum ex Scriptura, vel Patribus postulamus affirmare, perpetuam patientem pessimam damni, non autem sensibilem, ita discutimus l.c. de quo alia plura ibi visi possunt.

73 Sexto tandem queritur, an prolata fententia absolvendum, ac dilucidandum sit iudicium. Et affirmative respondentem est, cum quia sive fententia sit velut ultima iudicij forma, haec prolata jam sibi nihil aliud impedit agendum; tum quia ut ait Doctor dist. 47. cit. quæst. I. S. De recte licet prolata fententia, ac eis exercitu possum fententia tam fententia Christi sed etiæ, statim sine mera executioni mandabitur, & per modum efficacia imperii ab ipso proficeretur tre maledicti, &c. & Venit Benediti, &c. Statim ergo ad vocem, & imperium Christi Judicis aprietum terra, ut damnatorum devoret, & corpora damnatorum in Infernum descendant, & cum enim corpora illa sorte subtilitatis non sint affecta, que est propria Beatorum, corpus terra penetrare non posuerunt, atque ut maximus terra hiatus tunc aperietur ad illa recipienda, ut Patres communiter docent, nec aliud miraculum tunc est excoquendum, precipue cum ille terra hiatus ad mundi purgationem, & renovationem deferire possit, ut potest dicimus q. fest. Et ex alia parte Christus eodem tempore cum omnibus electis eadē, vel fieri potest, major gloria, & triumpho in Cœlum redibit, unde iudicandum descendenter, ut ibi perpetuo cum illis regnet, quia secundum fideli dogmata propria fides, & lo-

calis fententia. Qualis futura sit hoc mundi renovatione post iudicium. 74 Primo queritur, An mundus post iudicium secundum substantiam destruetur, & sensus quæst. est, an tota mundi machina, ut Cœlum æthereum id est, Cœli omnes, & elementa post iudicium destruentur, ita sive omnia mundi annihilationis innovatio, & alia nova creanda, an saltum formæ eorum substantiales destruentur, vel tandem facienda sit in eo talis mutatio, & innovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Non defuerunt auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam cœlestia, quam terrena substantiales sive annihilationis sunt annihilationa, & nova alia creanda, vel generanda alteria substantia, & natura, & ex antiquis Patribus hinc fententia facienda, & renovatio occidentalis, ut non apparent esse idem qui prius. Verisimiliter autem auctores Catholicci, quod refert S. Salas, dist. 38. afferentes hanc mundi innovationem futuram esse substantiam, ita omnia simplicia corpora tam c